

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 7060/2021

09.12.2021. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Слађане Накић Момировић и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Славица Полић Глишић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Ваљеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ваљеву, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 220/2021 од 29.06.2021. године, у седници већа одржаној 09.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 220/2021 од 29.06.2021. године.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужене и преиначују пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 220/2021 од 29.06.2021. године у делу става првог изреке и пресуда Основног суда Лозници Прр1 809/19 од 15.04.2021. године у делу става првог изреке тако што **СЕ ОДБИЈА** захтев којим је тужилац тражио накнаду материјалне штете изазване повредом права на суђење у разумном року у поступку стечаја Ст. 48/2010 који се води пред Привредним судом у Ваљеву, у износу од 19.905,62 динара.

У преосталом делу ревизија тужене изјављена против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 220/2021 од 29.06.2021. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 809/19 од 15.04.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја који се води пред Привредним судом у Ваљеву Ст. 48/2010 у износу од 117.259,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ од 117.259,00 динара за период од 02.10.2009. године до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 25.500,00 динара са законском затезном

каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 6.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гжрр1 220/2021 од 29.06.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврђена пресуда Основног суда у Лозници Прр1 809/19 од 15.04.2021. године. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Одредбом члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако Врховни касациони суд оцени да је потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, наводима ревизије којима се оспорава висина штете у коју је урачуната и законска затезна камата обрачуната комфорном методом, оправдавају одлучивање о изјављеној ревизији ради уједначавања судске праксе у светлу правног схватања о спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, утврђеног на седници Грађанског одељења овог суда од 02.04.2014. године (образложење верификовано 18.04.2013. године), чија је примена у овом случају могућа по аналогији (стечај по својој природи институт колективног намирења поверилаца генералним извршењем на имовини стечајног дужника).

Из наведеног разлога, на основу члана 404. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Привредног суда у Ваљеу Р4 Ст 1182/2018 од 16.11.2018. године усвојен је приговор тужиоца ради убрзања поступка и утврђено да је тужиоцу у поступку стечаја на Х.К. „Вискоза“ а.д. „Лозофан“ ДОО Лозница, који се води пред Привредним судом у Ваљеу Ст 48/2010, повређено право на суђење у разумном року и наложено стечајном судији да у року од 4 месеца од дана пријема решења предузме све мере како би се стечајни поступак што

пре окончао. Стечајни поступак над наведеним привредним друштвом са већинским државним капиталом покренут је 19.06.2009. године. Закључком о листи потраживања Ст 14/09 од 02.10.2009. године, тужиоцу, као повериоцу четвртог исплатног реда признато је потраживање у укупном износу од 117.259,00 динара, у који је поред главнице у износу од 55.544,00 динара урачуната и приписана законска затезна камата у износу до 61.715,00 динара, обрачуната до дана отварања поступка стечаја применом комфорне методе. Затезна камата до дана отварања поступка стечаја, обрачуната на главни дуг применом простог интересног рачуна износи 41.809,38 динара, тако да укупно новчано потраживање тужиоца након таквог обрачуна затезне камате износи 97.353,38 динара. Тужилац у стечајном поступку није наплатио своје потраживање.

На овако утврђено чињенино стање, нижестепени судови су о праву тужиоца на накнаду материјалне штете проузроковане повредом права на суђење у разумном року и одговорности тужене за тако насталу штету, одлучили правилном применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Тужена одговара за штету када тужилац, бивши запослени код стечајног дужника, привредног друштва са већинским друштвеним или државним капиталом, без своје кривице није наплатио своје новчано потраживање из радног односа, а правноснажним решењем је утврђено да му је у том поступку повређено право на суђење у разумном року. Наводи ревизије да стечајни поступак није окончан и да ће тужилац своје новчано потраживање намирити у том поступку, нису од утицаја на правилност одлуке у овом спору. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року, тужилац је стекао право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку, без обзира на то што стечајни поступак још није окончан. Исплатом накнаде штете, тужена ступа у стечајни поступак на место тужиоца и у том поступку може наплатити своје потраживање у висини исплаћене накнаде материјалне штете.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, основни су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при одређивању висине штете.

Закључком стечајног суда Ст 14/09 од 02.10.2009. године тужиоцу је признато потраживање у одређеном новчаном износу у који је урачуната и приписана главници законска затезна камата обрачуната до дана отварања стечејаног поступка применом одредбе члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01), важећег у време доношења означеног закључка. Том одредбом било је приписано да се обрачун дуга увећаног за затезну камату врши тако да се фиксна стопа од 0,5% множи износом главног дуга увећаног за камату по стопи из члана 2. тачка 1. тог закона применом конформне методе.

Одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, објављеном у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 73 од 27.07.2012. године, утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01) у делу који гласи: „применом комфорне методе, није у сагласности са Уставом. Након објављивања ове одлуке, у стечајном поступку је применом пропорционалне методе (прост интересни рачун) обрачуната законска затезна камата

на износ главног дуга стечајног дужника и утврђена је њена висина у износу од 41.809,38 динара.

Првостепени суд је досудио тужиоцу накнаду штете у износу утврђеном закључком Стечајног суда од 02.10.2009. године. По становишту тог суда, имајући у виду садржину одредбе члана 60. Закона о уставном суду, означена Одлука Уставног суда не може се примењивати ретроактивно – на односе који су настали и правноснажно решени пре дана њеног објављивања, а у конкретном случају протекао је рок прописан чланом 61. тог закона (за измену коначног и правноснажног појединачног акта донетог на основу неуставног прописа).

Другостепени суд је одбио жалбу тужене прихватајући у свему разлоге нижестепеног суда.

Изложено правно становиште нижестепених судова, по схватању Врховног касационог суда није правилно.

Одредбом члана 60. став 3. Закона о Уставном суду прописано је да се извршење правноснажних појединачних аката, донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се. У конкретном случају, Уставни суд није одредио начин отклањања последице насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом конформне методе.

Обрачун камате комфорном методом практично представља обрачун камате на камату, што није дозвољено јер је супротно начелу забране анатоцизма, садржаном у члану 279. став 1. Закона о облигационим односима и суштини законске затезне камате, која се од претпостављене штете претвара у новчану казну чија висина знатно премашује претрпљену стварну штету.

Одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана законом за цео период у коме се камата обрачунава. У ситуацији када је главници приписана затезна камата обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је по службеној дужности извршити разграничење и поново обрачунати камату применом метода простог интересног рачуна, што је у конкретном случају и учињено у поступку стечаја тако што је камата на главни дуг прерачуната том методом и утврђена у висини од 41.809,38 динара.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд је делимично усвојио ревизију тужене и преиначио пресуде нижестепених судова, тако што је одбио захтев за износ од 19.905,62 динара, као разлику између затезне камате обрачунате до дана отварања стечајног поступка применом конформне методе и затезне камате обрачунате до истог дана применом методе простог интересног рачуна и приписане главнице.

Из наведених разлога, одлучено је као у ставу другом изреке применом члана 416. став 1. ЗПП.

У преосталом делу ревизија тужене није основана, због чега је у смислу члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Одлука о захтеву тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у четвртом ставу изреке, донета је применом члана 165. став 1. и 2. ЗПП у вези са чланом 153. став 2. истог закона, имајући у виду делимичан успех тужене у поступку по овом ванредном правном леку.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић